

РЕШЕНИЕ

№ 19086

гр. София, 18.05.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 44 състав, в публично заседание на 28.04.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Мария Владимирова

при участието на секретаря Албена Илиева, като разгледа дело номер **1152** по описа за **2026** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 - чл. 178 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК), във връзка с чл. 118 от Кодекса за социалното осигуряване (КСО).
Образувано е по жалба на Г. П. Г., подадена чрез адв. М. Г., срещу Решение № 2153-21-401 от 30.12.2025 г. на директора на ТП на НОИ – С. - град, с което е потвърдено Разпореждане № [ЕГН], изх. № 2121-50-3#3/14.11.2025 г., издадено от длъжностно лице пенсионно осигуряване /ПО/.

Релевират се доводи, че оспореният административен акт и потвърденото с него разпореждане са издадени в противоречие с материалния закон. Изразява несъгласие с доводите на пенсионния орган, че периодите на майчинство не са действителен стаж по смисъла на пар. 1, т. 12 от ДР на КСО. Според жалбоподателката при зачитане като действителен стаж на периодите на майчинство от 01.07.1976 г. - 10.04.1977 г. с продължителност 09 месеца, периода от 01.07.1977 г. – 10.07.1977 г. с продължителност 10 дни и периода от 27.07.1977 г. до 29.09.1978 г. с продължителност 1 г. и 02 месеца, то общият ѝ действителен стаж ще надхвърли изискуемите 15 години. По тези съображения същата счита, че отговаря кумулативно на изискванията въведени с разпоредбата на чл. 68, ал. 3 КСО. В подкрепа на тезата си Г. се позовава на разпоредбата на чл. 9, ал. 2, т. 1 и т. 2 КСО, както и на решение на № 2 от 04.04.2006 г. по конституционно дело № 9 от 2005 г. на Конституционния съд на Република България. Претендира отмяна на оспореното решение и потвърденото с него разпореждане, както и присъждане на сторените по делото разноски.

В съдебно заседание осорващата, чрез адв. Г., поддържа жалбата и моли за уважаването ѝ, като бъдат присъдени и разноски по представен списък по чл. 80 ГПК. Подробни доводи в подкрепа на

тезата си за незаконосъобразност на решението излага и в писмена защита.

Ответникът - директорът на ТП на НОИ С. - град, чрез юрк. В., моли за отхвърляне на жалбата като неоснователна и недоказана. Претендира юрисконсултско възнаграждение и прави възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение поискано от жалбоподателката. Допълнителни аргументи са развити и в писмени бележки.

Софийска градска прокуратура - редовно уведомена, не изпраща представител и не изразява становище по жалбата.

Административен съд София град, Трето отделение, 44 състав, като обсъди доводите на страните и събраните по делото доказателства, приема за установено следното от фактическа страна:

На 12.05.2023 г. Г. П. Г. е подала заявление за отпускане на лична пенсия за осигурителен стаж и възраст вх. № 2113-26-818/12.05.2023 г /л. 62-63/. Към него са били представени изискуемите документи за осигурителен стаж, съгласно чл. 3 НПОС, за преценка правото на пенсията.

С разпореждане № [ЕГН], изх. № 2213-50-2171#9/25.10.2023 г. на длъжностното лице по пенсионно осигуряване /ПО/ на Г. Г. е отпусната лична пенсия за осигурителен стаж и възраст на основание чл. 68, ал. 3 КСО, считано от 01.04.2023 г., във връзка с Регламент /ЕО/ № 883/2004 на Европейския парламент и Съвета за координация на системите на социална сигурност, като е постановено изплащането ѝ в минимален размер до определянето на размера ѝ по реда на КСО.

На 16.07.2024 г. е постановено разпореждане № [ЕГН], изх. № 2213-50-2171#18/16.07.2024 г. /л. 126/, с което на основание чл. 99, ал. 1, т. 2, б. „д“ КСО е изменена отпусната пенсия за осигурителен стаж и възраст, при зачетен осигурителен стаж от втора категория в размер на 0 г. 11м. 00д.; от трета категория в размер на 14 г. 08м. 19д. или общ осигурителен стаж превърнат към III категория в размер на 15 г. 10м. 12д.; както и осигурителен стаж за право на пенсия, положен в чужбина 11 г. 01м. 25д.

Срещу горепосоченото Разпореждане от страна на Г. е била депозирана жалба по реда на чл. 117, ал. 4 КСО и с решение на директора на ТП на НОИ – С. град № 3305-40-55 от 12.09.2024 г. /л. 136-138/ е отхвърлена като неоснователна. Същото е било предмет на съдебно оспорване пред АССГ, във връзка с което е постановено решение № 8187 от 10.03.2025 г. по адм. д. № 9875/2024 г. Съдът е отменил решение № 3305-40-55 от 12.09.2024 г. на директора на ТП на НОИ – С. град, като е върнал преписката на Управителя на НОИ С. - град за ново произнасяне, съобразно дадените с решението указания за тълкуването и прилагането на закона.

За да отмени горепосоченото решение съдът е приел, че при издаването му е допуснато нарушение на чл. 35 АПК – не са изложени мотиви по отношение на продължителността на осигурителния стаж, конкретно зачитане/незачитане на периодите на майчинство /отглеждане на второто дете/, предвид фактът, че жалбоподателката има две деца. Такива са изложени едва в приложените писмени бележки по делото, но същите не могат да се приемат като такива към вече постановения административен акт. От друга страна е посочено, че между страните не се спори, че е налице новосъздаден документ представен в о. с. з. от 11.02.2025 г., а именно удостоверение обр. УП-13, изх. № 5506-26-53-1 от 21.01.2025 г., издаден от Обединен осигурителен архив, [населено място] за осигурителния стаж при осигурител ЕТ "Инженер-Динко Матов", [населено място], за периодите от м. 04. 1998 г. до м. 01. 1999 г. /10м. /; от м. 02. 1999 г. до м. 09. 1999 г. /8м. /; за м. 01. 2003 г. /9д. /; от м. 02. 2003 г. до м. 11. 2003 г. /10м. / и за м. 12. 2003 г. /15д. /. Въз основа на така представеното удостоверение, съдът е приел, че се удостоверяват осигурителни периоди, които не са взети предвид при изчисляване на личната пенсия за осигурителен стаж и възраст на Гр. Г., поради което фактическата обстановка в атакувания административен акт е останала непълна. По тези съображения е обоснован извод, че административният орган следва да извърши необходимите процесуални действия за установяване на фактическата обстановка в

пълнота и съответно да измени разпореждането за пенсия. Наред с това решаващият състав на АССГ е счел, че е допуснато съществено процесуално нарушение, тъй като органът не е изяснил в пълнота фактите и обстоятелствата от значение за случая, както и не е изложил и изчерпателни мотиви по отношение на периода за второто майчинство на жалбоподателката. С тези аргументи решаващият състав е отменил решението и е върнал делото като преписка на Управителя на НОИ С.-град, за ново произнасяне, съобразно мотивите изложени в съдебния акт.

Така във връзка с решението на АССГ длъжностното лице по ПО е издало разпореждане № [ЕГН], изх. № 2121-50-3#3/14.11.2025 г. /л. 164/, с което на основание чл. 99, ал. 1, т. 2, б. „д“ КСО и във вр. с Регламент /ЕО/ № 883/2004 на Европейския парламент и Съвета за координация на системите на социална сигурност, е изменил отпуснатата на Г. пенсия за осигурителен стаж и възраст, считано от 01.04.2023 г., като е изчислен размер на българския действителен стаж – 13 години 07 месеца и 15 дни. Прието е от пенсионния орган, че периодите на отглеждане на дете и периодите, през които е изплащано обезщетение по чл. 222 КТ и обезщетение за безработица, не попадат в обхвата на разпоредбата на пар. 1, т. 12 от ДР на КСО, съответно не са разгледани като действителен осигурителен стаж по смисъла на посочената разпоредба.

На 02.12.2025 г. Гр. Г. е депозирала жалба срещу разпореждане № 2121-50-3#3/14.11.2025 г. на длъжностното лице по ПО, която е отхвърлена като неоснователна с обжалваното в настоящото съдебно производство Решение № 2153-21-401 от 30.12.2025 г. на директора на ТП на НОИ – С. град. Съгласно мотивите му на Гр. Г. е бил зачетен трудов стаж в периода от 11.07.1976 г. до 10.07.1977 г. по извлечение от акт за раждане на дъщеря й Е. И. Г., [дата на раждане], с изключение на периода от 11.04.1977 г. 30.06.1977 г., за които се съдържа запис в трудовата й книжка за положен трудов стаж при Т. П., [населено място]. Зачетен като трудов стаж е и периодът от 27.07.1977 г. до 27.09.1978 г. по извлечение от акт за раждане на сина й Р. И. Г., [дата на раждане] След съобразяване на приложимата нормативна уредба решаващият административен орган е приел, че периода от 11.07.1976 г. до 10.04.1977 г., от 01.07.1977 г. до 10.07.1977 г. и от 27.07.1977 г. до 27.09.1978 г., през който Г. е била в период на неосигурена заетост, е зачетен и признат за осигурителен стаж от трета категория труд на основание §9, ал. 1, от ПЗР на КСО, но не е признат за действителен осигурителен стаж. Изтъкнато е, че майчинството не е действителен стаж, тъй като не е време, изслужено по трудово или служебно правоотношение, нито време на работа по друго правоотношение, за което лицето и да е било задължително осигурено за инвалидност, старост и смърт, нито е време, през което е упражнявана трудова дейност, за която жалбоподателката да е подлежала на задължително осигуряване за своя сметка и да е внесла дължимите осигурителни вноски.

Предвид гореизложеното е обоснован извод, че Г. не придобива право на исканата лична пенсия за осигурителен стаж и възраст, тъй като не изпълнява визираното в чл. 68, ал. 3 КСО условие – за наличие на 15 години действителен осигурителен стаж. В този смисъл директорът на ТП на НОИ – С. град е приел за правилно изчислен размерът на отпуснатата на лицето пенсия.

Административен съд - София-град, след като съобрази събраните в хода на производството доказателства, които прецени с оглед доводите и становището на страните, прави следните правни изводи:

Жалбата е подадена в преклузивния срок по чл. 118, ал. 2 от КСО, от надлежна страна по чл. 118, ал. 1 от КСО, срещу подлежащ на оспорване административен акт, поради което е допустима. Разгледана по същество жалбата се явява основателна.

Съгласно чл. 168, ал. 1 АПК съдът преценява законосъобразността на оспорения административен акт на всички основания по чл. 146 АПК, а именно: дали същият е издаден от компетентен административен орган и в установената форма, спазени ли са

административнопроизводствените правила и материалноправните разпоредби при издаването му, съобразен ли е с целта на закона.

Оспореното решение е издадено от компетентен орган в рамките на предоставените му правомощия съгласно чл. 117, ал. 3 от КСО - директора на ТП на НОИ - С. град. Същото отговаря на изискванията на чл. 59 АПК, като при постановяването му не са допуснати съществени процесуални нарушения в, поради което не са налице основания за отмяната му по чл. 146, т. 1, 2 и 3 АПК.

Настоящият състав намира, че спорът по делото е правен и е свързан с отговор на въпроса дали периодите, в които жалбоподателката е била в майчинство, следва да бъдат зачетени като действителен осигурителен стаж, респ. отговаря ли същата на изискването на чл. 68, ал. 3 КСО за наличие на 15 годишен действителен осигурителен стаж.

От страна на пенсионния орган, а и на ответника при осъщественото задължително административно обжалване, е прието, че в случая е налице осигурителен стаж за лицето, който обаче не попада в обхвата на действителния осигурителен стаж, необходим за пенсиониране в хипотезата на чл. 68 ал. 3 КСО при недостигащ осигурителен стаж. Не е признат за действителен стаж периодите на майчинство от 01.07.1976 г. - 10.04.1977 г., периода от 01.07.1977 г. - 10.07.1977 г. и периода от 27.07.1977 г. до 29.09.1978 г.

Противно на доводите на ответника относно липсата на осигурителен стаж по чл. 68, ал. 3 КСО, съдът счита, че жалбоподателката е доказала своето материално право на пенсия за осигурителен стаж и възраст в хипотезата на чл. 68, ал.3 КСО поради достигане на изискуемите се възраст за жените и съответния 15 годишен осигурителен стаж.

В тази връзка следва да бъде съобразено следното:

От разпоредбата на чл. 68, ал. 1 КСО е видно, че право на пенсия за осигурителен стаж и възраст се придобива при навършване на възраст 60 години и 10 месеца от жените и 63 години и 10 месеца от мъжете и осигурителен стаж 35 години и 2 месеца за жените и 38 години и 2 месеца за мъжете. От 31 декември 2016 г. възрастта се увеличава от първия ден на всяка следваща календарна година до достигане на 65-годишна възраст за мъжете и жените. Според ал. 2 на същата норма, на такова увеличение от 31 декември 2016 г. подлежи и осигурителният стаж по ал. 1, като същият расте от първия ден на всяка следваща календарна година с по 2 месеца до достигане на осигурителен стаж 37 години за жените и 40 години за мъжете. Когато лицата не отговарят на изискванията за пенсиониране по чл. 68, ал. 1 и ал. 2 КСО, както е в конкретния случай, те могат да се пенсионират при условията на чл. 68, ал. 3 КСО.

Ал. 3 на чл. 68 КСО предвижда, че в случай че лицата нямат право на пенсия по ал. 1 и 2, до 31 декември 2016 г. те придобиват право на пенсия при навършване на възраст 65 години и 10 месеца за жените и мъжете и най-малко 15 години действителен осигурителен стаж. От 31 декември 2016 г. възрастта се увеличава от първия ден на всяка следваща календарна година с по 2 месеца до достигане на 67-годишна възраст.

В практиката си по аналогични случаи Върховният административен съд приема, че правото на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 3 КСО е свързано с изискването стажът да е действителен. Легална дефиниция на понятието „действителен стаж“ е дадена в § 1, ал. 1, т. 12 от Допълнителните разпоредби на КСО — „действително изслуженото календарно време по трудово или служебно правоотношение, времето, през което лицето е работило по друго правоотношение и е било задължително осигурено за инвалидност, старост и смърт, периодът на наборна или мирновременна алтернативна служба, периодите по чл. 7 от Закона за политическа и гражданска реабилитация на репресирани лица, както и времето, през което лицето е подлежало на задължително осигуряване за своя сметка и е внесло дължимите осигурителни вноски.“

В случая пенсионния орган е приел, че периода от 11.07.1976 г. -10.04.1977 г., периода от 01.07.1977 г. – 10.07.1977 г. и периода от 27.07.1977 г. до 29.09.1978 г., през които не е спорно, че жалбоподателката е била неработеща майка, не е действителен такъв по смисъла на §1, ал. 1, т. 12 от ДР на КСО. По отношение на така посочения стаж на основание §9, ал. 1 от ПЗР на КСО действителността следва да се прецени съобразно действалите разпоредби до 31.12.1999 г. Поради това е приложима нормата на чл. 80 от отменения Правилник за прилагане на Закона за пенсиите, която през целия период на действието си не е изменяна и е гласяла, че за трудов стаж по смисъла на Закона за пенсиите – отм., се зачита и времето, прекарано в законно установения платен и неплатен отпуск, който се признава по Кодекса на труда. Относимо към случая е и Постановление на Министерския съвет № 61 от 1967 г. за насърчаване на раждаемостта, обн. ДВ, бр. 2/1968 г. - чл. 9, ал. 4-5, според което времето за бременност (45 дни преди раждането), раждане и отглеждане на деца, родени или осиновени след 31.12.1967 г. от неработещи жени-майки или осиновителки, се признава за трудов стаж. Размерът на трудовия стаж, който се зачита по този ред, се определя в зависимост от броя и поредността на родените деца. Според действащия закон - чл. 9, ал. 7 от КСО за осигурителен стаж при пенсиониране се зачита .. и времето, през което неработеща майка е гледала дете до 3-годишна възраст. За тези периоди се внасят осигурителни вноски в размера за фонд Пенсии за сметка на държавния бюджет върху минималната работна заплата към датата на отпускане на пенсията.

От анализа на чл. 9, ал. 2, т. 1 и т. 2 КСО, според който за осигурителен стаж, без да се правят осигурителни вноски, се зачита времето на платен и неплатен отпуск за отглеждане на дете и за бременност и раждане, както и на чл. 38, ал. 3, т. 6 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж, сочещ, че за осигурителен стаж се зачита и изчислява времето на отпуските за бременност, раждане и отглеждане на дете в размерите, определени от КТ - изцяло, независимо от продължителността на работното време, следва извод, че законодателят третира по един и същи начин жените майки и полагащите труд жени. Противното разбиране е в нарушение на разпоредбите на чл. 14 и чл. 47, ал. 3 от Конституцията на Република България, предвиждащи държавна закрила на майчинството и равни трудови и осигурителни права на жените.

В подкрепа на изложения извод се споделят и съображенията, дадени в Решение № 2 от 04.04.2006 г. по конституционно дело № 9 от 2005 г., в мотивите, на което К. съд на Република България приема, че съгласно чл. 47, ал. 1 от Конституцията отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата, а съгласно алинея 2 жената-майка се ползва от особена закрила на държавата, която ѝ осигурява платен отпуск преди и след раждане, безплатна акушерска помощ, облекчаване на труда и други социални помощи.

С това тълкуване се отчита многообразието на житейските хипотези през периода на майчинството, динамиката на икономическите възможности на гражданите, както и различния правен статус на жените майки (работещи, неработещи, осигурени или неосигурени). В чл. 47, ал. 2 конституционният законодател е посочил различни проявни форми на дължимата грижа от страна на държавата към жената-майка. Начинът, по който е формулирана разпоредбата на чл. 47, ал. 2 от Конституцията - изброяването на формите на тази особена закрила, свидетелства за вложеното разбиране, че само по пътя на комплексното прилагане на тези форми или чрез взаимното им допълване е възможно постигането на целите на чл. 47, ал. 2 от Конституцията - осигуряване на социална закрила на майчинството от страна на държавата и оказване на финансова подкрепа при отглеждането и възпитанието на децата.

Разпоредбата на чл. 9, ал. 2, т. 1 и 2 от Кодекса за социално осигуряване не прави

разграничение за изчисляване на действителния осигурителен стаж и в хипотезата на чл. 68, ал. 3 КСО, който следва да се зачита еднакво, когато майката е ползвала отпуск по майчинство и когато тя фактически е полагала труд. В този смисъл и без основание се поддържа тезата от ответника, че законодателят е ограничил обхвата на тази привилегия, като е приел че този стаж е недействителен, т. е. не следва да участва при преценка правото на пенсия по чл. 68, ал. 3 от КСО. Напротив такава "ограничение" не се установява и с оглед дефинитивната разпоредбата на §1, т.12 от ДР на КСО, досежно понятието „действителен стаж“, вкл. и след нейното допълване, направено с ДВ бр. 8/2023 г., доколкото следва да се приеме, че направеното там изброяване не е изчерпателно.

В този смисъл е и съдебна практика на Върховния административен съд, установена в решение № 1795 от 21.02.2025 г. по адм.д. № 6348/2024 г. на ВАС, VI отделение, решение № 10563 от 29.10.2025 г. по адм. д. № 3579/2025 г. на ВАС, VI отделение, Решение № 1740 от 23.02.2022 г. по адм. д. № 8649/2021 г., VI отд. на ВАС, Решение № 6744 от 22.05.2018 г. по адм. д. № 2009/2018 г., VI отд. на ВАС, Решение № 5017 от 20.04.2021 г. по адм. д. № 1680/2021 г., VI отд. на ВАС, Решение № 2477 от 17.02.2020 г. по адм. д. № 5956/2019 г., VI отд. на ВАС, Решение № 6744 от 22.05.2018 г. по адм. д. № 2009/2018 г., VI отд. на ВАС и др.

Ето защо, налице е твърдяното нарушение на материалния закон, което налага отмяна на обжалваното решение, а преписката следва да се върне на компетентния пенсионен орган при ТП на НОИ – С. град за ново произнасяне по заявлението на жалбоподателката, при съобразяване с дадените в мотивите на настоящото решение указания по тълкуването и прилагането на закона.

С оглед изхода на спора и на основание чл. 143, ал. 1 АПК на жалбоподателката се дължат разноски. Същите са претендирани в размер на 355, 11 евро по представен списък /л. 193/, включващ 5,11 евро – държавна такса и 350 евро – платено в брой адвокатско възнаграждение по договор от 20.01.2026 г. /л. 8/.

Настоящият състав намира за неоснователно бланкетното възражение на ответника по чл. 78, ал. 5 ГПК вр. чл. 144 АПК доколкото претендирания размер от 350 евро е съобразен с фактическата и правна сложност на спора, а и на проявената процесуална активност на пълномощника на жалбоподателката. Взет е предвид броят на проведените съдебни заседания, в които е участвал и извършените процесуални действия.

Воден от горното и на основание чл. 118, ал. 3 КСО, във връзка с чл. 172, ал. 2, предл. второ вр. чл. 173, ал. 2 от АПК, Административен съд София-град, III отделение, 44 състав,

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 2153-21-401 от 30.12.2025 г. на директора на ТП на НОИ – С. град, с което е потвърдено Разпореждане № [ЕГН], изх. № 2121-50-3#3/14.11.2025 г., издадено от длъжностно лице по пенсионно осигуряване.

ИЗПРАЩА преписката на длъжностното лице по пенсионно осигуряване при ТП на НОИ – С. град за произнасяне по заявлението на Г. П. Г. за отпускане на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 3 от КСО при съобразяване на задължителните указания по тълкуването и прилагането на закона, дадени в мотивите към настоящия съдебен акт.

ОСЪЖДА Националният осигурителен институт да заплати на Г. П. Г., ЕГН – [ЕГН], сумата от 355,11 евро /триста петдесет и пет евро и единадесет евроцента/ – разноски по делото.

Решението подлежи на касационно обжалване пред Върховния административен съд на Република България в 14 - дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ: